

ПРОГРАМ РАДА ЗАВОДА ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА ЗА 2025. ГОДИНУ У ЗНАКУ 20-ГОДИШЊИЦЕ РАДА ЗАВОДА

Стање

Оснивање Завода за културу војвођанских Мађара (VMML, 2005), који је истакнута државна институција са седиштем у Сенти, а основан од стране Националног савета мађарске националне мањине (2005) и Аутономне Покрајине Војводине (2008), одговор је на нове захтеве који су тежили да учине духовни живот војвођанских Мађара потпунијим. Завод је представљао нову вредност у развоју културног духа и његовом осамостаљивању, у чијем оквиру је успостављен систем саветовања и услуга из области културе, који покрива цео регион.

У оквиру Завода концентрисане су активности различитих типова установа: образовање, обука, организовање догађаја, изградња заједнице, неговање народне уметности и традиције, издавачка делатност. Поред наведеног, последњих година значајну улогу заузимају дигитализација, заштита наслеђа и управљање дигиталним базама података. Завод настоји да попуни празнину на оним местима и у оним заједницама где, из било ког разлога, не постоји културна установа или удружење, преузимајући на себе стручну подршку и менторство у раду на тим просторима.

Програм рада Завода за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту: Завод) за 2025. годину, као и претходних година, базира се на статуту Завода и фокусира се на четири кључна развојна подручја:

- (1) Јачање *заједничке и грађитељске* улоге у култури војвођанских Мађара;
- (2) Брига и дигитално очување материјалног и нематеријалног културног *наслеђа* мађарске националне заједнице у Војводини;
- (3) Подршка савременим институционалним условима за стварање *културе*, односно савремене културе војвођанских Мађара;
- (4) Обезбеђивање једнаких могућности – посебно за војвођанске Мађаре који су расељени – у приступу културним добрима и услугама кроз концепт *отворене културе*.

Општи задатак Завода за културу војвођанских Мађара за 2025. годину је документовање, истраживање и представљање културе мађарске националне заједнице у Војводини; успостављање и управљање стручним библиотекама и интернет базама података; пружање стручне обуке и трансфера знања; пружање информација и савета; представљање културних вредности, испитивање њиховог друштвеног утицаја и

проучавање промена у културним институцијама; анализа активности културних заједница, спровођење истраживања која доприносе њиховом развоју – укључујући методе које омогућавају рад и у онлајн простору. Поред тога, Завод пружа и друге научне и културно-просветне услуге у оквиру следећих делатности и организационе структуре:

Делатности и организациона структура

Табела

Поред руководиоца установе, Завод има десет радних места обухваћених систематизацијом радних места:

- шеф одељења за обављање правних, кадровских и административних послова,
- финансијски службеник,
- референт за опште послове,
- два референта јавне културе,
- библиотекар,
- три техничара документариста, за дигитализацију
- архивар народне музике.

У зависности од финансијских извора и подршке са конкурса, рад Завода у 2025. години могу привремено помоћи следећи спољни сарадници:

- један истраживач;
- два сарадника за дигитализацију;

- један оператер за „Вамадија“ платформу;
- један координатор задужен за Регистар вредности Мађара у Војводини;
- један сарадник задужен за инфраструктуру;
- један администратор система;
- један сарадник за едукацију у области народне музике;
- један члан особља за одржавање хигијене.

С обзиром на обим и сложеност задатака Завода, оправдано је да се радни однос најмање двоје до четворо од наведених спољних сарадника учини сталним. Ово се нарочито односи на: - два техничара за дигитализацију,

- минимум једног оператора за „Вамадија“ платформу и
- једног библиотскара.

Оправдано би било успоставити сталну „Вамадија“ радионицу, по узору на радионицу за дигитализацију, с мрежним системом у којем би били одређени одговорни сарадници по територијама, уз које би радили администратори података. Одговорни сарадници и оператери из различитих територија били би изабрани из редова запослених Завода, док би администратори података могли бити и спољни сарадници. Број потребних лица за сваку област рада „Вамадија“ платформе су:

1. Архив периодике и публикација (2 лица),
2. Галерија портрета и база података књижевника јужне Угарске (1 лице),
3. Архива фотографија (1 лице),
4. Етнографска и фолклористичка звучна архива (1 лице),
5. Звучна архива културно-просветних садржаја (1 лице),
6. Архива и база података ликовне уметности (1 лице),
7. Позоришна архива (1 лице).

Уз основну структуру, организацију допуњују следеће комисије и радне групе:

- Управни одбор од 9 чланова,
- Надзорни одбор од 3 члана.

Радне групе у оквиру Завода су:

- „Вамадија“ радна група (са спољним сарадницима),
- Радна група за едукацију из народне музике,
- Библиотекарска група "Капоч".

Партнерске организације Завода за културу војвођанских Мађара

Завод за културу војвођанских Мађара сарађује са четири покрајинска завода које обављају сличне задатке за друге националне заједнице у Војводини: хрватску, румунску, русинску и словачку. Завод развија своје активности и партнерства у заједничком раду са овим установама.

Од самог оснивања, Завод је успоставио одличну стручну сарадњу са *Културним савезом војвођанских Мађара*, чије је седиште у Суботици. Културни савез организује значајне културне догађаје у сарадњи са Заводом, реализује културно-просветне програме и активности, пружа обуке за руководиоце и чланове разних стваралачких и аматерских заједница, као и летње кампове за младе. У свим овим активностима Завод делује као подршка и стратешки партнер, а циљеви ове две институције у великој мери се поклапају.

Завод је такође партнер *Мреже „Куће традиција– Војводина*, организације која доноси програме очувања народне културе и традиције, укључујући менторске програме намењене мађарској заједници у Војводини. У овој сарадњи, МКТВ делује као кључна партнерска установа. Програми из области народне традиције и народне уметности развијају се у сарадњи са стручњацима из Војводине, као што су етнологи, народни уметници и музичари, прилагођавајући се потребама локалних заједница.

Завод такође блиско сарађује са другим војвођанским културним удружењима, укључујући библиотеке, музеје, архиве и организације народне уметности, као и са цивилним удружењима која раде у области културе.

Ова широка партнерска мрежа омогућава Заводу да успешно испуњава своју мисију и задатке, истовремено доприносећи унапређењу културног живота мађарске заједнице у Војводини.

1. Инфраструктура

Општина Сента је пренела право коришћења објекта бр. 1 бивше касарне на Историјски архив Сенте и Завод за културу војвођанских Мађара. У овом објекту је уређена ризница површине око 600 м² за архивске и библиотечке потребе. Приземље је претворено у складишни простор, али је неопходно наставити опремање канцеларија, истраживачких просторија и додатно проширити складиште.

У згради је неопходно обезбедити грејање, снабдевање електричном енергијом и водом. У складишним просторијама треба одржавати температуру од 10–12 °С током зимских месеци како би се заштитили већ смештени материјали и омогућило складиштење и других врста носача података, као што су спољни уређаји за чување података, уметнички предмети, фото негативи, фотографски материјали и стаклене плоче. Под у касарни је оштећен и потребна му је санација. У буџету Завода тренутно **нису предвиђена средства за годишње трошкове одржавања зграде касарне.**

Завод архивира значајан део дигиталног културног наслеђа мађарске заједнице у Војводини и због тога је неопходно сваке године модернизовати рачунарску опрему, ажурирати софтвер и обезбедити сервере високих перформанси. Потребна су редовна одржавања и проширивања меморијских капацитета, као и побољшање брзине приступа подацима преко такозваних "клауд" решења. Без тога није могуће безбедно чувати дигиталне податке. Такође је потребна следећа опрема: Transcend TS4TSJ335T3 External

HDD 4 TB 3.5" (минимум 2 комада), External HDD, 5400rpm, Anti-shock, SCANTECH iReal 2E Color 3D Scanner (1 комад) за документовање стања споменика, скулптура и значајних предмета из заоставштине, Epson EB-L530U 3LCD Laser Projector (1 комад), VEGA 180 x 180 cm пројекцијски екран (1 комад), Samsung UE65DU7172UXXH Crystal UHD 4K Smart TV (1 комад), UPS APC BK650EI, Back-UPS CS 650VA (8-10 комада), Blueberry NAVIGACIJA 2GO579 (1 комад), боје за штампач у боји (4x2 комада), бежични микрофони (минимум 2 комада) за теренске активности и презентације, Bluetooth звучници за бољу звучну подршку и додатни меморијски носачи.

Од канцеларијске опреме потребно је модернизација ИТ уређаја, бежичне слушалице, адаптери и таблети са тастатурама (3 комада) за теренске радове, замена старих канцеларијских столица (минимум 3 комада), два мања стола и 4 полице за складиштење.

Што се тиче архивског материјала, потребно је 20 комада архивских кутија са везицама за очување старих часописа (240 динара/комад), као и провидне самолепљиве етикете за обележавање.

Реновирање гостинских соба је такође приоритет јер је потребна замена купатилских ормарића (2 комада), стаза, папуча за госте, завесе и столњаци за догађаје.

Последње кречење у Заводу обављено је пре 9 година. Ради одржавања хигијене и дезинфекције, ово је такође хитно потребно.

2. Изградња и јачање заједнице

2.1. Културни развој насеља уз укључивање локалних заједница

Завод координира и подржава рад **Ризнице културних вредности војвођанских Мађара (ВМЕБ)**. Наш задатак укључује одржавање контакта са члановима локалних ризница, проверу и допуну пристиглих ознака, као и даље теренско истраживање о елементима номинованим за локалне архиве вредности. Досадашње ознаке показују да локални сакупљачи вредности добро препознају значајне елементе својих насеља, али често не успевају да их опишу на одговарајући начин према критеријумима архиве вредности. Такође, често номинују елементе о којима не постоји одговарајућа стручна литература, што додатно отежава њихов рад. У таквим случајевима препоручљиво је даље истражити тему, поставити додатна питања и осигурати дубљи опис, што понекад укључује и мање теренско истраживање.

Ознаке: Задатак укључује припрему **ознака за више нивое вредности**, које је ВМЕБ одабрао из Иностране националне ризнице. Проширивање Ризнице културних вредности војвођанских Мађара је у складу са одобреним вредностима ВМЕБ-а. За 2025. годину задатак је припрема комплетне документације за одобрене ознаке, као и припрема елемената из поменутих архива за ознаке на више нивое вредности.

База података националних вредности (НЕКТАР)

У оквиру конкурса "Хунгарикум" за 2024/2025. годину, потребно је пренети податке и вредности са сајта ertektar.rs у јединствену базу података Министарства пољопривреде

Карпатског басена, у Базу података националних вредности (НЕКТАР). Број вредности које треба унети прелази 240 и укључује целокупну документацију од 2013. године, када је основана Ризница културних вредности војвођанских Мађара. НЕКТАР база има за циљ да обједини све вредности Мађарске - без обзира на насеља, границе или стручне категорије - и учини их лако доступним и претраживим за ширу јавност широм Карпатског басена.

Омогућавање представљања и сусрета локалних ризница у оквиру

- *Војвођанских дана вредности*

Програм "Дани вредности" има за циљ промоцију сакупљања вредности кроз научне, едукативне и практичне активности. Кроз лично присуство и грађење односа, локално становништво, потенцијални предлагачи и чувари вредности ближе упознају рад архива вредности (ризница). Уз континуирано присуство у медијима, покрет за сакупљање вредности постаје све признатији, а лидери насеља осете потребу да се укључе у програм.

- *Добра пракса ризнице (онлајн)*

Покретање серијала разговора (подкаста, видео уживо) са представницима архива вредности (ризница) у војвођанским насељима. Сваки разговор приказује једну добру праксу, пратећи принцип „један архивиста, једна прилика”.

- *Менторски програм за архиве вредности ризнице)*

Имплементација програма менторства за подршку локалним архивама вредности (ризницама) у Војводини. Помоћ у раду локалних архива вредности уз ангажовање ментора. Ментор помаже локалним комисијама за вредности у неколико одабраних насеља у припреми предлога, прикупљању потребних података и документације, изради пријава за конкурс " Хунгарикум", планирању и реализацији догађаја повезаних са архивом вредности.

- Објављивање промотивне публикације о Ризници културних вредности војвођанских Мађара у оквиру конкурса "Хунгарикум" у 2025. години
- Успостављање нових и чвршћих веза са институцијама и представницима покрета за архивирање вредности међу Мађарима ван матичне државе.

Ово подразумева размену искустава, заједничке догађаје, публикације и институционалне споразуме о сарадњи с конкретним циљевима. Циљ је повећати видљивост Ризнице културних вредности војвођанских Мађара у Карпатском басену и подстаћи културно-туристички интерес за наш регион.

Фотографије вредности – културно наслеђе у очима младих (фото конкурс за ученике)

У оквиру конкурса "Хунгарикум" за 2024/2025. годину реализоваће се програм који би подстицао младе да истраже, забележе и представе вредности свог завичаја, са посебним нагласком на културно наслеђе. Фото конкурс ће се организовати у две категорије: за ученике од 5. до 8. разреда и за средњошколце. Радови ће бити изложени на изложбама, а касније могу бити коришћени у публикацијама и промотивним материјалима везаним за Ризницу културних вредности војвођанских Мађара и локалне архиве. Радове оцењује

стручни жири, а награђени ученици учествују у радионици фотографије где развијају своје техничке вештине и упознају вредности Мађара у региону.

Организација кампа и излета за очување вредности у Војводини

Програм намењен основцима и средњошколцима има за циљ јачање локалног идентитета кроз упознавање културног, духовног и градитељског наслеђа региона.

Наши свакодневни хероји – стварајмо историју!

Програм има за циљ подстицање локалне акције у Војводини кроз истраживање прошлости заједнице и идентификацију личности и дела која су пример заједници. Програм укључује ученике, наставнике и локалне историчаре у покрет за прикупљање вредности, чиме се обогаћује база података Ризнице војвођанских Мађара. Фокус истраживања је да ученици уз менторе истражују животне приче локалних лидера, учитеља, свештеника, занатлија, пољопривредника и уметника који су створили нешто ново и вредно, а које локално становништво већ вреднује и цени. Истражује се шта је мотивисало те људе да створе трајне вредности: потреба за напретком, модернизацијом, економским развојем, итд. Програм истиче кораке ка реализацији идеја, проналажење савезника и начине на које су иницијативе допринеле заједници.

Такмичење "Преко четири границе"

Културолошки округли сто Карпатског басена је оснивач овог квиза који кроз интерактивне игре, у више категорија користи/примењује знање о вредностима нације. Намењено је ученицима виших разреда основних школа за упознавање и очување културних вредности ван Мађарске, као и за проширење архива вредности (ризница). Такмичење је обављено по пети пут у јесен 2024. године. Такмичење ће се завршити финалем у Мађарској, у пролеће 2025. године. Веб сајт такмичења (karpatmedencei-vetelkedo.org) је у власништву Завода и налази се на његовом серверу. Пројекат не обухвата само организацију и спровођење такмичења, већ и развој одговарајућег веб сајта, проширење архива вредности Карпатског басена, као и омогућавање сусрета између региона.

Учитавање садржаја на сајт ertektar.rs и његов развој

У оквиру ИПА пројекта „Noborder – Граница која не раздваја”, садржај сајта ertektar.rs ће бити проширен виртуалним шетњама 2025. године. У оквиру пројекта биће снимљени 360° снимци у три куће са етнолошким збиркама или са историјским збиркама, а који ће бити постављени на ertektar.rs. У оквиру веб развоја, биће развијен нови модул на сајту, где ће бити омогућено виртуелни обилазак просторија етнолошких кућа.

Интелектуално културно наслеђе

Координација номинација за елементе интелектуалног културног наслеђа војвођанских Мађара на листу интелектуалног културног наслеђа Србије. Тренутно су у фази израде предлози за праксу прављења "пуж" тестенине у реформским заједницама, дорословски јесењи бал (грожђенбал), као и војвођанску музику која се изводи на цитри. Учитавање садржаја и развој сајта ertektar.rs наставиће се 2025. године.

2.2 Програми за образовање одраслих

"Útravaló 2" (За пут 2) и "Varázskosár" (Чаробна кошара). Акредитовани програми за обуку наставника.

На основу програма *"Útravaló"*, мреже програма развијеног у Кући традиције са седиштем у Будимпешти, креиран је и поново успешно акредитован програм обуке наставника који помаже васпитачима (као и учитељима нижих разреда) у коришћењу и интеграцији елемената народне уметности у настави. У последње три године, курсеви су покривали области дечјих игара, рукотворина, активности и народне музике. За предстојећи период планирамо реализацију два курса. Дужи курс, под називом *"Útravaló 2 – Народне дечје игре и народни плесни покрети"*, који захтева 16 сати личног присуства и 2 сата домаћих задатака (18 бодова) и краћи курс, са практичним предавањима под називом *"Varázskosár"*, који траје 6 сати. Главни циљ курсева је да пружи практично знање наставницима како да уграде народне игре, народну музику и рукотворине у пројекте и свакодневну наставу, чиме ће обогатити активности на дневном нивоу.

2.3. Учесће заједнице, подстицање традиционалних и нових форми, повећање људског и друштвеног капитала

Представљање народне културе националних мањина у Војводини

У оквиру IIIА пројекта *"Noborder – I'раница која не раздваја"*, заједно са Заводима за културу војвођанских Хрвата, Румуна, Русина, Словака и Мађара, организован је фолклорни програм чији је циљ јачање сарадње међу заводима и представљање култура националних мањина које живе у Бачкој, кроз изузетно репрезентативан културни елемент који носи идентитет – народни плес и народну песму.

Гала програм поводом 20-годишњице постојања Завода за културу војвођанских Мађара

Зграда Завода за културу војвођанских Мађара је отворена 2003. године и од тада је постала један од препознатљивих објеката у градском пејзажу Сенте. Мађарски национални савет постаје оснивач Завода 2005. године, када је започео прави рад у служби мађарске заједнице и културе у Војводини. Поводом овог значајног јубилеја, планирамо свечани програм.

Програм менторства за аматерске позоришне трупе

У менторству за аматерске позоришне трупе, задатак нам је да и 2025. године пружимо стручну помоћ приликом постављања представа. Током године користићемо све облике комуникације од консултација путем телефона или брзом поштом, до одласка на лице места и позивања спољног стручњака. Свака аматерска трупа може затражити помоћ до три пута, а организоваћемо их у сарадњи са Културним савезом војвођанских Мађара.

Покрајински буџет: 20 000 дин. (3.01); 30 000 дин. (3.05); 50 000 дин. (3.10)

Програми *"Mutogató"* и *"Dobbantó"*

У "Mutogató" програму, наставници могу применити драмско-педагошке часове у својим учионицама, које драмски педагог води са одређеним одељењем или групом у вртићу или школи. За ниже разреде предлажемо необичан приступ проучавању мађарске књижевности, а за осмаке, програм може помоћи и у области избора каријере кроз методе драмске педагогије. Овај метод омогућава активно учешће свих ученика у процесу учења креирањем ситуација које се темеље на стварним животним околностима.

Циљ "Dobbantó" програма је да ученици завршних разреда основне и средње школе размотре своје личне циљеве пре него што се суоче са једном од највећих промена у животу. Програм им помаже да размотре како да мобилизују своје унутрашње ресурсе за остварење тих циљева, као и како да се изборе са евентуалним ограничавајућим факторима. Ово се остварује кроз прераду и реинтерпретацију народне бајке, користећи методе драмске педагогије. Оба програма води Моника Мачаи, драмски педагог.

Покрајински буџет: 80 000 дин (3.03)

Сусрет мађарских аматерских позоришта у Војводини (ВМАСТ)

Домаћин 29. Сусрета мађарских аматерских позоришта у Војводини биће Културно-умствничко друштво "Сирмаи Карољ" из Темерина, а суорганизатори су Културни савез војвођанских Мађара и наш Завод. На Сусрету могу учествовати све аматерске позоришне групе из Војводине које су припремиле целовечерњу представу. Представе ће оцењивати стручни жири. На Смотри која ће се одржати у априлу 2025. године, наш Завод ће координисати стручни програм, учествовати у модерирању, оцењивању представа, као и у уређивању и изради дневног позоришног листа, "Sügo" (Шаптач)

Покрајински буџет: 30 000 дин (путни трошак)

Годишњи сусрет дечијих позоришта

Годишњи сусрет војвођанских мађарских дечијих позоришних трупа организоваће Друштво драмских педагога Мађара у Војводини у априлу 2025. године, у сарадњи са Заводом, Културним савезом војвођанских Мађара и Мађарским драмско-педагошким друштвом са седиштем у Будимпешти. Најбоља представа ће представљати наш регион на гала програму Националног дечијег позоришног сусрета "Weöres Sándor" у Будимпешти, у јуну. Покрајински буџет: 30 000 дин. (3.10)

Пренос учионичког позоришта и позоришних едукацијских програма у Војводини

У сарадњи са неколико независних војвођанских и мађарских позоришних трупа, и у 2025. години ћемо настојати да младима пренесемо позоришно искуство које је прилагођено њиховом узрасту, са посебним акцентом на допринос заједницама у неповољном положају. Представа ће, кроз активно ангажовање ученика, пружити конкретну помоћ у превазилажењу проблема са контролисањем емоција. Поред позоришног искуства, ученици ће имати прилику да се упознају и испробају технике ненасилне комуникације и кризне интервенције. Покрајински буџет: 50 000 дин. (3.10)

Летњи камп за аматере и ђаке глумце мађарске националности (МАдТ)

Циљ 27. MAdT кампа, тачније стручног дела кампа, је јачање и професионални развој позоришног покрета кроз обуку чланова овог покрета. Циљна група су првенствено чланови војвођанских мађарских аматерских труппа и ђачких позоришних група или кандидати за чланство. Камп ће се одржати у јулу 2025. године у Сенти. Суорганизатор је Културни савез војвођанских Мађара. Учесници ће радити у две позоришне групе, у једној групи за драматургију и једној за режију. Планирамо да учесници, поред часова дикције и специјализованих групних радова, погледају позоришне представе и учествују у различитим професионалним активностима, као што је упознавање са светом позоришне технике. Предвиђени број је максимално 50 учесника. Током осмодневног стручног програма, циљана старосна група за глумце су особе између 15 и 32 године, за драматуршке групе особе старије од 16 година, док су за редитеље предвиђени старији од 18 година, и то из подручја насељених Мађарима на територији Војводине и Карпатског басена.

Покрајински буџет: 20 000 дин. (3.01), 30 000 дин. (3.04), 50 000 дин. (3.11)

Пропутовање децјих, бајковних и позоришних представа

На местима где није обезбеђена институционална подршка која би омогућила одржавање представа на мађарском језику, Завод може помоћи у представљању тих представа кроз улогу посредника.

Покрајински буџет: 65 000 дин. (3.03); 30 000 дин. (3.05)

Литерарно дружење за основце и средњошколце

Литерарно дружење је организовано поводом 20-годишњице постојања "Mécsvirág" ансамбла из Сенте, добитника "Pro Urbe" награде у оквиру обележавања годишњице Јожеф Атиле. Литерарно представљање биће одржано у три наврата.

Покрајински буџет: 60 000 дин. (3.03)

"Simonyi Zsigmond" такмичење из правописа на територији Карпатског басена (Панонске низије)

Назив такмичења: XXVIII Simonyi Zsigmond такмичење из правописа на територији Карпатског басена

Педагошки циљ такмичења

Циљ такмичења је очување вредности матерњег језика, јачање љубави према матерњем језику, развијање и неговање талента (даровитости), подршка повезивању талентованих ученика и педагошких радника у Карпатском басену. Такође, циљ је развој правописних вештина потребних за даљи образовни пут и свакодневни живот, проширење правописних знања, подизање свести о правописним проблемима, као и развој дигиталне писмености.

Организатори и главни оглашивачи такмичења: Мађарско лингвистичко друштво, Педагошки факултет "Károlyi Gáspár" Реформатског универзитета.

Регионални организатори такмичења: Савез за очување матерњег језика Трансилваније (Трансилванија), Завод за културу војвођанских Мађара, Савез мађарских педагога Словачке (Словачка), Мађарски филолошки факултет на Ужгородском националном универзитету (Закарпатска област).

Форма такмичења: У школској 2024/2025. години такмичење ће се одржати у дигиталној форми, укључујући 1. и 2. квалификациони круг, као и финално такмичење Карпатског басена, како у Мађарској, тако и у подручјима изван Мађарске.

Категорије такмичења: 5. разред, 6. разред, 7. разред, 8. разред.

Квалификациони кругови и термини такмичења: Квалификациони задаци могу се користити само на дан и у време које је наведено и централизовано, у складу са правилима такмичења.

1. круг: март 2025, школско такмичење у Војводини. Ученици се такмиче по разредима у различитим временским размацима. Организатори обавештавају пријављене школе о тачном времену. Локација: школа домаћин или основна школа.

2. круг: април 2025, покрајинско такмичење у Војводини. Локација: школа домаћин или основна школа. У Војводини, други круг може бити уз лично присуство.

3. круг: трећи викенд у мају 2025. Финално такмичење Карпатског басена, субота. Локација: Педагошки факултет " Károlyi Gáspár" Реформатског универзитета, Будимпешта. Покрајински буџет: 50 000 дин. (3.04); 15 000 дин. (3.03)

2.4 Повезаност са Мађарском, Карпатским басеном и Европом, свакодневна култура

"Kultivál"

Омладински фестивал културе Карпатског басена– " Kultivál" организује Културни форум Карпатског басена (Панонске низије). На фестивал долазе групе од по 5 до 10 чланова из Трансилваније, Закарпатја, Прекмурја, Словачке и Војводине. Поред ликовних радова, фотографија, позоришних представа, музичких и плесних продукција, на фестивалу можемо упознати традиције и вредности учесничких региона. "Kultivál" се сваке године фокусира на одређену тему, док је сваке године други регион задужен за организацију догађаја. У 2025. години, фестивал ће бити одржан у Војводини, у Сенти. Покрајински буџет: 20 000 дин. (3.07)

"Útra, kamasz!" камп (Напред млади!)

Камп „Útra, kamasz!" биће одржан у јулу 2025. године у Мађарској, у организацији Мађарског Националног Културног Института из Лендве. Место одржавања кампа се сваке године мења, али заједничка карактеристика сваког кампа је да учесници бораве недељу дана у природи, поред или унутар шуме, у области без цивилизације. Програми се реализују на свежем ваздуху, на отвореном, а сваке године се организује и дужа пешачка тура која тестира вољу и кондицију младих учесника, наравно, узимајући у обзир узраст. Учесници туре прате водичи, а туру обогаћују игре. Адолесценција је

период када се доносе прве озбиљне одлуке: у кампу „Útra, kamaz!” реализују се програми који постављају учеснике пред одлуке, било да је реч о озбиљним активностима, играма, припремама за различите изазове или програмима у природи. Млади се уче одговорности, тимском раду и саосећању (емпатији) кроз радионице о самоспознаји и међуљудским односима. Завод за културу војвођанских Мађара сваке године шаље тим од 4 до 7 чланова у камп са пратиоцем који има богато искуство у раду са децом и младима, учествовању игара и вођењу радионица. Почасна накнада за вођу групе, као и трошкови пута за групу из Војводине, обезбеђени су од стране Завода.

Покрајински буџет: 15 000 дин. (3.03); 30 000 дин. (3.05)

3. Општа доступност културне понуде, ширење уметничких дела

Задатак Завода је учинити културне садржаје доступним (више културе на улицама, трговима), подржати ширење постојећих продукција (нпр. пропутујуће изложбе и продукције), као и развијати вештине прихватања и сналажљивости, оријентације (прилагођене поставке музеја, културни програми за школе прилагођени потребама и степену зрелости деце, музејска педагогија, подстицање потреба за сталним учењем у одраслом добу и побољшање услова за то). Нови медији, који користе наше електронске базе података и именике, могу бити од велике помоћи у упознавању културних услуга.

Развој сајта VMMI (Завода)

Даљи развој и унапређење сајта Завода (vmmi.org). Развој садржаја, програмирање сајта, као и превођење, објављивање и унос садржаја на српском језику. Нови сајт Завода је завршен 2024. године. Активна употреба сајта захтева даља унапређења: пренос драмске базе са старог сајта (adattar.vmmi.org, који су активно користиле аматерске позоришне групе Мађара из Војводине), објављивање база података Мађарског културно-уметничког друштва "Сирмаи Карољ", креирање архиве „Књиге месеца”, аутоматско уклањање истакнутих догађаја по истеку рока и неколико других важних активности у складу са законом, итд.

Проспект о раду Завода за културу војвођанских Мађара– у вези са новим сајтом

У 2024. години завршен је обновљени сајт VMMI-ја (Завода). У вези с тим планирамо објављивање промотивног филма који ће адекватно приказати разноврсну делатност Завода, пружити увид у његов рад, менторски програм у области народне музике, фолклора и аматерског позоришта, издавачку делатност, могућностима дигитализације и менторства, итд. Реализација: 2025. година. Трошкови: трошкови монтаже, дизајна и штампе.

Покрајински буџет: 100 000 дин. (3.07)

Организација изложби

У просторијама Завода, у колоници или у згради Синагоге у Сенти, постоји могућност организовања мањих изложби на свака три месеца, у врло скромним условима. Изложбе могу садржати само мали број елемената. Осим изложби које промовишу наше властите програме и изложби испитних радова са курсева рукотворина, нудимо могућност

излагања и младим ствараоцима, уметничким групама, као и уметницима које препоручују институти културе изван граница Србије. Планиране су следеће изложбе:

- Изложба у сарадњи са Collegium Hungaricum из Београда и Мађарским националним музејом (јануар 2025)
- Изложба из збирке и промоција књиге професора др Тибора Варадија (фебруар 2025)
- Пропутујућа изложба народних ношњи, у оквиру ИПА пројекта „Noborder – Граница која не раздваја“, у сарадњи са Заводима културе у Војводини (хрватски, румунски, русински, словачки). Циљ изложбе је јачање сарадње међу заводима и приказивање културе националних заједница које живе у Бачкој кроз репрезентативни културни елемент – народну ношњу. Изложба ће бити приказана у свим партнерским институцијама током 2025. и 2026. године.
- Изложба фотографија Петра Дешића у оквиру ИПА пројекта „Noborder – Граница која не раздваја“. Петар Дешић, млади војвођански фотограф, већ неколико година обилази вишејезична села Војводине и заједнице које чувају традицију. Кроз своје фотографије он поново ствара слике несталог сеоског живота и приказује културно наслеђе које поседују људи који овде живе. Изложба фотографија је предвиђена за мај 2025.

Покрајински буџет: 50 000 дин. (3.03); 30 000 дин. (3.05)

Подкаст

У Заводу за културу војвођанских Мађара усредсређени смо на активности различитих врста институција: образовања, обука, организација догађаја, стварање и изградњу заједнице, народне уметности, очување традиције, издавачку делатност, дигитализацију, вођење Дигиталног архива војвођанских Мађара, заштиту наслеђа, послове у вези са јавним збиркама, организовање научних активности и стручних савета. Сви ови сегменти били би обухваћени у месечним подкаст разговорима. Разговоре би у целости водили, уређивали и технички обезбеђивали запослени у Заводу. Подкасти би представљали програме и рад Завода уз укључивање јавности, представљао би стручне сараднике и partnere који играју кључну улогу у различитим културним пројектима, важне теме и идеје или програме које Завод организује, отварање изложби, промоције књига. У опуштенијем, неформалнијем облику, Завод би могао евалуирати резултате и формулирати захтеве, укључујући спољне стручњаке и госте. Предности: нови садржаји на месечном нивоу за нови сајт, Фејсбук страницу, публика би лакше могла да се информише о активностима које спроводи Завод.

Сусрети са књигом

Организује се поводом " Недеље књиге" у јуну 2025, у Сенти (организација, комуникација, логистика). На догађају учествују значајнији издавачи из Војводине: Форум, " Életjel", "zEtna", "T-M People International" и Завод. Њихова издања биће представљени у облику брзих промоција књига. Догађај ће бити праћен повременом продајом књига и музичким перформансима на сенћанској пијаци. Покрајински буџет: 30 000 дин. (3.05)

4. Заштита културног наслеђа – Послови у области јавних збирки

Један од највећих и најважнијих пројеката у Заводу, чији рад ће се наставити и 2025. године, јесте обнова дигиталног простора, пратећи тренутне и будуће дигиталне трендове, заједно са Националним саветом мађарске националне мањине. Завод такође управља стручном библиотеком, архивом и дигиталним архивом, као и дигитализацијом похрањеног материјала. Такође се бави пружањем дигиталног садржаја. Дигитални садржаји могу се пронаћи на сајту (платформи) vamadia.rs, где се може претраживати архив Завода, што значи да ће бити могуће листање садржаја који због ауторских права/правног статуса нису објављени. Ови непреузети, али претраживи садржаји ће бити доступни истраживачима у Заводу.

4.1. Послови у области јавних збирки

Јавне збирке су један од најважнијих карактеристика друштва заснованог на знању. Интерес мњења за мађарску културу у Војводини омогућава најшири могући приступ културним добрима. У том процесу могућа решења пружа систем алата дигиталног света. Омогућавање приступа дигиталним садржајима доприноси ширењу основних културних услуга, чији је главни циљ – у циљу јачања културног идентитета Мађара у Војводини – обезбеђивање отвореног приступа култури и културним вредностима.

Библиотечки фондови и активности

Обрада заоставштина, наслеђа и књига обавља се у интегрисаном библиотечком систему "HunTéka", односно "Qulto"-у. Омогућава се и услуга за истраживаче, а за стручну библиотеку од великог значаја су различите базе података, водичи, спискови са интернета и библиографски извори који служе као информативни алати у процесу истраживања. Циљ је прикупљање и обрада, као и унос у фонд културног наслеђа Мађара из Војводине, књижевних, етнолошких, социографских, историјских, публицистичких, књижевно-научних и научних издања.

Место и улога библиотека су промењени технолошким развојем и ширењем дигитализације, па је данас потребно увођење бројних нових активности како би интересовање за читање, стицање информација и културу расло, а не опадало.

Завршетак ревизије целокупног библиотечког фонда 2025. године

У библиотечком систему потребно је извршити велику ревизију сваких десет година. Премештање већ дигитализованог фонда часописа (www.vamadia.rs) из куполе у спољашњи магацин, ослобађа се простор за књиге.

Повећање фонда књига

Слично већ постојећој сарадњи са издавачем "Форум", успостављањем редовних наруџбина књига од значајнијих војвођанских мађарских издавача и институција које се баве издаваштвом, набавка би била на годишњем (или полугодишњем) нивоу, у случају већег броја издања, а евентуално би се и успоставио систем размене публикација.

Издавачи: Életjel, zEtna, Agapé, Solymosy Kft., Завод за уџбенике (Нови Сад) Magyar Szó Lapkiadó Kft., Sajtószabadság Alapítvány, Symposion Polgárok Egyesülete, Фондација „Szekeres László”, Градски музеј Суботице, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица, Историјски архив Сента, Историјски архив Суботица, Универзитет у Новом Саду – Одсек за мађарски језик и књижевност, Универзитет у Новом Саду – Катедра за мађарски језик, Војвођанска мађарска научна студентска конференција (ВМТДК), Научно друштво војвођанских Мађара, Етнографско друштво "Kiss Lajos", Удружење за историјат насеља " Монографија", Завичајно-историјско друштво војвођанских Мађара.

Праћење и наручивање публикација локалних културних удружења и културних институција које се баве издаваштвом (кроз листу публикација и наруџбине преко дистрибутерских фирми). За праћење нових издања може бити користан каталог Матице Српске, која као обавезни примерак има каталогизоване публикације које су у припреми.

Иницијатива и одржавање система размене публикација.

Праћење издавача из Мађарске који објављују радове војвођанских мађарских аутора или издања која се баве темама из Војводине, уз листање и наручивање књига путем дистрибутерских фирми или размене са партнерским институцијама у матичној земљи.

Покрајински буџет: 100 000 дин. (3.08)

Распоред и каталогизација дела смештених у спољашњем магацину: обрада оставштине Ласла Геролда и оставштине Каталине Пакше .

У сарадњи са новосадском компанијом "Нинамедиа", свакодневно документовање вести које се појављују у српској штампи и медијима уопште о војвођанским Мађарима (аудио, видео, штампа, интернет).

Буџет Националног савета Мађарске националне мањине: 250 000 дин. (3.08)

Очување стања и побољшање услова за складиштење. Повезивање часописа који су ушли у архиву од 2020. године (Családi Kör, Hét Nap, Előretolt Helyőrség, Hírvivő, Körkép, Temerini Újság, Tordai Újság, Új Kanizsai Újság, Csernyei Újság, Dunatáj; укупно око 6 fm). (Цена: средњи формат 1000 дин / свезак, велики формат 2000 дин / свезак).

Наставак серијала **"Књига месеца"**. Циљ овог серијала књижевних рецензија је да подржи настанак рецензија о књижевним делима везаним за Војводину. Покрајински буџет: 100 000 дин. (3.03)

Обуке библиотечке групе "Кароцс"

Организација акредитоване обуке за библиотекаре на годишњем нивоу

Пре скоро четврт века, удруживањем десет војвођанских мађарских библиотека са јавном културном функцијом, основана је функционална информатичко-методолошка библиотечка група, чији је основни задатак била помоћ у обезбеђивању информација на

матерњем језику за мађарску заједницу у Војводини и развој јавних, удружењских, читалачких и школских библиотека. Циљ ове иницијативе био је и јачање веза и људских односа који могу још више допринети даљем развоју мађарске културе у Војводини, а посебно подстицању читалачке културе, ефикаснијој набавци, дистрибуцији и ширењу књига на мађарском језику, очувању и неговању мађарског идентитета, као и повезивању са светском и универзалном мађарском културом, уз очување културног наслеђа наше националне заједнице.

- "Карос" библиотечка група и Библиотечки институт из Будимпеште организују заједничку стручну обуку за библиотекаре на пролеће
- Акредитована обука за библиотекаре. Берењи Емеке: „Затворено због реконструкције” – Терапија књижевношћу за адолесценте.

Групе активности засноване на литерарним текстовима

Групе активности засноване на личним искуствима уз помоћ литерарних текстова помажу у многоструком истраживању интереса, мотивације и талента тинејџера, али и у развоју групних динамика, што може бити од кључне важности за ефикасан процес учења и подучавања. Током ових активности, ученици стичу увид у способност групне кохезије, интерперсонално учење, катарзу и саморазумевање. Препознају утицај снаге групе и схватају да не морају бити сами, чак и када говоре о мање симпатичним стварима у вези са собом. Чланови групе се одражавају једни на друге, развијајући своје индивидуалне и социјалне вештине. Како би постигли лични развој, доживљавају идентификацију са ликовима и радњом, препознавање животних ситуација и понашања, катарзу која им помаже у планирању и усвајању нових и ефикасних образаца понашања.

Циљ обуке је да библиотекари стекну нове компетенције у помагању изградњи заједнице; прошире своје искуствене, интерактивне методолошке алате за одржавање група тинејџера; препоручују књиге читаоцима на креативан начин који су у кризним ситуацијама, примењујући критеријуме за избор текстова у оквиру литерарне терапије.

Покрајински буџет: 100 000 дин. (3.03), 40 000 дин. (3.04).

- Обука за представљање примера добре праксе од стране чланова "Карос" библиотечке групе. Организовање догађаја на којем ће чланови групе детаљно представити једни другима своје библиотечке програме (посебно активности за децу) од планирања до реализације, пружајући колегама идеје и примере испробане, оствариве праксе.
- Програм „Замени библиотекара” – размена библиотечких активности. Циљ размењивачког програма је да запослени у одређеној библиотеци представе своје програме – углавном активности за децу – читаоцима других библиотека, чиме се обогаћује понуда програма у тим институцијама.
- Организовање теренских стручних посета и јачање стручних односа са најзначајнијим домаћим и иностраним библиотекама, као што је Библиотека Матице Српске са седиштем у Новом Саду.

- Координација дигитализацијских активности институција чланица " Карос" библиотечке групе у складу са стратегијом дигитализације. Укључивање чланица "Карос" библиотечке групе у дигитализацију и обогаћивање Вамадиа платформе.

Музејска активност

Дигитализација музејске грађе, колекција ликовних уметности, као и културних и грађевинских споменика (уз укључивање партнерских институција).

Ово пружа могућност за стварање интегрисане базе збирки података (музејска, архивска, библиотечка), као и за кораке неопходне за изградњу виртуелног музеја. Овај виртуелни музеј интегрише више база података, чиме се повећава претраживост и кориснички простор који је лако доступан и истраживачима и заинтересованим корисницима. Почетни радови су већ покренути, а у неким областима већ постоје значајни резултати (архив народне музике, евиденција етно кућа, база података споменика, дигитална библиотека, колекција ликовне уметности). Покрајински буџет: 200. 000 дин. (3.03)

Програм етно кућа

Народна етнологија је незаобилазна научна дисциплина у погледу идентитета, јачања заједнице, опстанака и културног наслеђа, па је важно бавити се народним вредностима и народном уметношћу. Многи делови народне материјалне културе војвођанских Мађара се налазе у етно кућама. Под координацијом нашег Завода, наставља се **програм етно кућа**, у оквиру којег ће, након евидентирања инвентара у етно кућама у Скореновцу и Темерину, бити евидентирани материјали из етно кућа и историјских збирки у Торди, Сајану и Торњошу, у оквиру IPA Interreg HUSB / P23/22/018 пројекта, који реализујемо у сарадњи са Музејом " Türr István" из Баје и Учитељским факултетом на мађарском наставном језику у Суботици.

Активности у области народне уметности и архива

Наставак преноса целокупног материјала фолклора који је досад био чуван на магнетофонским тракама на дигиталне медије, као и његово објављивање на интернету, у складу са критеријумима за народне уметности и културну делатност. Овај процес обухвата и слушање и транскрипцију народних песама, као и протоколирање транскрибованих рукописних материјала. Систематизација звучних материјала са дигитализованих касета и трака – више од 500 сати – заснована на пет томова Војвођанских мађарских народних песама (ВМНД), са даљим систематизовањем мелодија према жанру, врсти мелодије, региону и стилу. Креирање звучних извора серије ВМНД из архива народне музике. Даље обогаћивање архивирања народне музике

укључивањем снимака и рукописних материјала аматерских народних музичких истраживача.

Разлог: vamadia.rs етнологски звучни архив

"Вамадиа" етнологски звучни архив може постати примарни извор за појединце или заједнице које се баве народном музиком, народним плесом (фолклором), приповедањем народних прича или извођењем народних обичаја, уз одговарајуће процесе канализације. Вође група у културним друштвима морају бити вешти у подешавању филтера и критеријума претраге у архиву звука.

Постављање звучних материјала у базу података је континуирани процес, који укључује сечење, минимално уклањање шума и верификацију података након дигиталног преноса. Потребно је специфично знање о народној музици и музици, познавање стручне литературе и искуство у одговорном уређивању програма. Материјал треба пажљиво селектовати како би на сцену дошле продукције које долазе из вреднијих слојева наше народне музике и културе. На картици звучних записа могу се, поред података о прикупљању, налазити и информације о публикацијама у којима су прикупљени подаци, као и белешке о мелодијама и текстовима.

Наш етнологски звучни архив садржи више од 500 сати звучног материјала, од којих значајан део чини архив касета народног музичког истраживача Бодор Анике, али су такође од великог значаја и прикупљања аматерских народних музичких истраживача, првих генерација ревивал музичара и историчара.

LXI Gyöngyösbokréta и XLVIII Durindó, јуни 2025, Нови Итебеј

Називи фестивала које заједничким снагама организују Завод за културу војвођанских Мађара и Културни савез војвођанских Мађара, у сарадњи са локалним организаторима и самоуправама. Помоћ при пријави учесника, координација жирија и фестивалског савета, састављање програма, организација пратећих програма. На првом дану фестивала наступиће локалне групе. На "Gyöngyösbokréta" фестивалу наступа око 30 плесних ансамбала, док на "Durindó" фестивалу учествује око 120 фолклорних група, оркестара и солиста.

Објашњење: 2025. године Нови Итебеј је добио право да организује 61. "Gyöngyösbokréta" и 48. по реду "Durindó" фестивале. Завод за културу војвођанских Мађара је једна од кључних институција која стоји иза овог најважнијег фолклорног догађаја, па ће бити у сталној и блиској сарадњи са партнерима, од припрема до његовог затварања. Догађај траје три дана у јуну. Фолклорне и плесне групе, као и тематске манифестације, уживају велики култ, али и ентузијастичну базу и захтевају темељну припрему како би фестивал прошао без проблема.

"Durindó" је наш дијалектизам који потиче са салаша у околини Мола и значи кућну забаву, забаву одржану у кући. Током година, "Durindó" је постао догађај који окупује више од 2000 учесника. Пријавне обрасце и правила организације Завод припрема и шаље на почетку године културним друштвима, заједницама и солистима. Учесници састанка су људи свих узраста, а многе пријављене групе представљају своју традицију певањем својих народних песама и извођењем својих плесова.

Од пре неколико година, народни плесачи наступају у суботу, док фолклорне музичке групе наступају у недељу пред Уметничким одбором. Запослени у Заводу примају пријаве и прикупљају базу података група, одржавају контакт са групама и Уметничким одбором.

Завод, Културни савез војвођанских Мађара и организатори су током претходних година обогатили догађај пратећим програмима уз помоћ радника војвођанског огранка мреже Куће традиције. Обично организују радионице, дечије програме, причање приче уживо, изложбе или концерте. Задатак је да спроведу селекцију у складу са правилима организације догађаја и пружи саветовање пре самог догађаја. Уметнички одбор након манифестације оцењује наступе извођача у више региона, док је задатак организатора координација рада Уметничког одбора. Покрајински буџет: 30. 000 дин. (3.02)

Обезбеђивање редовне наставе народне музике

Фондација "Csoóri Sándor" поставила је као циљ ширење и подршку традиционалне народне (фолклорне) културе у Карпатском басену. Захваљујући систему подршке покренутом 2016. године, овај покрет је ојачао, посебно међу представницима и извођачима народне музике и плеса.

Завод за културу војвођанских Мађара сматра важним образовање младих, због чега је успоставио мрежу за наставу народне музике у Потисју. Циљ мреже је да се у што већем броју насеља домаћи инструктори, првенствено из Војводине, баве подучавањем војвођанског фолклорног материјала у одговарајућем квалитету. Као резултат тога, већ годинама координира и подржава редовну наставу на музичким инструментима у више културних удружења у насељима уз Тису (Ада, Чока, Кањижа, Мол, Сајан, Остојићево, Нови Кнежевац, Торњош, Сента). Искусна заједница од 15 инструктора, који посвећено обављају свој посао, подучава децу како да свирају традиционалне народне инструменте. Они посвећују пажњу свим аспектима наставе народне музике широм Војводине и помажу заинтересованима са разрађеним плановима наставе, помоћним материјалима, а у неким случајевима и са инструментима. Инструменте потребне за наставу набављају и стављају на располагање ученицима путем бесплатног изнајмљивања. Број сталних учесника наставе у мрежи износи око 150 особа.

Зимски камп народне музике "Durmoló" у јануару 2025. и Летња обука народне музике "Durmoló" у августу 2025.

Млади ће моћи да се упознају са 11 различитих инструмената уз помоћ војвођанских учитеља народне музике на зимском кампу, где ће посебан акценат бити стављен на учење мађарских народних песама из Војводине. Поред извођења на инструментима, значајну улогу игра и изградња заједнице. Деца долазе из свих крајева Војводине, а циљ је да упознају и поштују народне песме свог краја.

Традиционално, током зимског распуста, у Тотовом селу, пет дана ће бити посвећени народној музици. Камп је првенствено усмерен на основношколске и средњошколске узрасте. Деца која бораве у кампу уче песме које су прикупљене у Војводини, од обучених стручњака, музичара, који су сами били учесници кампа деведесетих година и

од тада су постигли значајан напредак. Народне песме, тамбура, гудачки инструменти, цитера и фрула могу се учити 8 сати дневно, у зависности од музичког знања и индивидуалних способности полазника.

Ове године камп пружа увид у други том Војвођанских мађарских народних песама Бодор Анике, како би млади упознали лепоте народне песмарице нашег региона. Професори/музичари ће држати групне часове инструмената и оркестралне наставе, где ће поред теоријског преношења знања, вежбати и одабране мелодије. Као део слободног времена, биће организоване тимске игре, квизови о народној музици и етнографији, заједничко писање химни, игре спретности, заједничко свирање, слушање усмених прича и плесне вечери.

Програм ће бити затворен у недељу, 7. јануара, од 16:00, заједничким гала концертом у Римокатоличкој цркви "Munkás Szent József" у Тотовом селу, где ће свака група показати научено током недеље. Запослени у Заводу биће присутни као васпитачи и вође кампа. Овај догађај подржава Фондација "Csoóri Sándor", а представља значајан дечији и омладински догађај који подржава Савез војвођанских Мађара.

"Táncház" и учење традиционалних заната у образовним институцијама

Циљ овог програма је да ученицима основних школа представимо умећа старих заната, као и њихове носиоце и активности, како бисмо указали, нарочито код виших разреда, да одређена занатска умећа могу постати избор њихове професије или додатне делатности. Желимо поново да научимо старе занатске вештине и обезбедимо континуитет. Са "Táncház" програмом посетимо осам основних школа у Војводини. Кроз заједничке активности, деци ћемо приказати најпознатије, али и локалне народне игре и песме на интерактиван начин.

Програм се реализује захваљујући подршци Фондације "Csoóri Sándor".

Менторска подршка групама народне музике

У Заводу се током године реализује менторисање група народне музике, састављања народних песама и припреме за "Durindó" и друге музичке наступе, са 8 до 10 хорова и музичких ансамбала. Највише се тражи професионална помоћ и саветовање од стране мањих група у војвођанским селима, које користе ову подршку 4 до 5 пута годишње, било лично или путем интернета.

4.2. Дигитализација

Задатак Завода је очување целокупног културног блага мађарске националне заједнице у Војводини – културног наслеђа (духовног, грађевинског и предметног), савремене културе и различитих сегмената духовних достигнућа кроз документовање, дигитализацију и очување.

Такође треба да обезбеди подршку приступу и поновној употреби дигиталних садржаја војвођанских Мађара, искористити јавне и културне податке широког опсега кроз програме и услуге. Циљ Завода је обезбеђивање прикупљених и обрађених података – статистичких, културних или научних – за јавност.

Свесност о преласку у дигиталну еру. За дигитализацију и очување културног наслеђа, Завод треба да има обезбеђено поуздано, стално и дугорочно финансирање ресурса неопходних за дигитализацију – људске ресурсе, хардверску и софтверску опрему, ауторска права, истраживања и развој, итд.

Књиге, серијали: Серијал "*Színpadunk*" (*Наша позорница*, 1945–1951). Историјска издања из Бачке Тополе и Кањиже. Почетак систематске дигитализације књига које се налазе у библиотеци Завода и њихово постављање на ВАМАДИА платформу, уз одобрење издавача и аутора током године.

На дигитализацију у 2025. години чекају дела Мајтењи Михаља и Фехер Ференца.

Часописи. Почетак дигитализације следећих часописа: *Hitélet* (1990–) *Oktatás és Nevelés* (1973–1991), *Bácsország* и њихово постављање на ВАМАДИА платформу.

Дневне и недељне новине: *Torontál* (1872–1944.) *napilap*. *Bács-Tópolyai Hírlap* (1896 – 1919.) *hetilap*. *Bácska Topola és Vidéke* (1924 – 1941.) *hetilap*. *Közép-Bácskai Hírlap* (1992–1998.) *Topolya és Vidéke* (1919.) *Topolya és Vidéke* (1920–1921) *Zombor és környéke* (1992–1999.) *Dunatáj* (1999–2016.) *Szabadkai Ellenőr* (1879–1880) *Bácskai Ellenőr* (1881–1904) *Bácska* (1878–1916) *Bácskai Hírek* (1906–1941) *Bácskai Napló* (1907–1923) *Bácskai Szemle* (1893–;) *Bácskai Újság* (1898–1913) *Bácskai Újság* (1929–1931) *Bácsmegye* (1902–1919) *Szabadka és Vidéke* (1893–1905) *Törökkanizsa és Vidéke* (1902–1911) *Reggeli Újság* (1929–1944), *Csernyei Újság* (1996–) *Muzslyai Újság* (1997–) *Becsei Mozaik* (1994–) *Adai Községi Körkép* (1999–) дигитализација и постављање на ВАМАДИА платформу.

Набавка ПДФ формата дневног листа "*Magyar Szó*" за период након 2024. године и у току 2025. године. Ови бројеви, уз одобрење редакције листа "*Magyar Szó*", биће постављени на платформу ВАМАДИА.

Драмски фонд: Као посебна збирка обрађиваће се текстови који помажу у одабиру дела за аматерски театар. Уз сарадњу са Новосадским позориштем, Народним позориштем у Суботици, Позориштем "*Kosztolányi Dezső*", Сенћанским мађарским камерним позориштем и Дечјим позориштем Суботица збирка се обогаћује новим позоришним делима, а сваки текст се ажурира новим подацима до краја године. Прикупљени ће бити позоришни комади који су до сада уврштени у репертоар позоришта, као и видео снимци тих представа.

Дигитализација материјала о локалној историји и њима сличних збирки: У удружењима и цивилним организацијама на подручјима Војводине чувају се архиви о историји, обичајима, чланству и сличном. Дигитализација ових материјала биће обављена у Заводу, било доношењем материјала или на лицу места (постоји могућност да стручњаци Завода изврше дигитализацију на терену помоћу одговарајуће технологије).

Архив југословенске мађарске народне музике - набавка и дигитализација трећег, необјављеног тома (Мађарске песме Дравске регије).

Дигитализација филмског архива: Почетак израде библиографије војвођанских мађарских режисера. Дигитализација филмског архива режисера Кароља Вичека.

Дигитализација звучних материјала: Збирка етнолога Олге Пенавин већ је дигитализована са касета у Заводу. У наредном периоду, овај материјал ће бити обрађиван и организован према темама, а затим и постављен на ВАМАДИА платформу.

Збирка песама "Vlasity Károlyné" Зелић Кларе из Мола: Забележавање комплетне збирке песама. Најпопуларније песме ове збирке су већ неколико пута публиковане, али је даља дистрибуција и даље врло актуелна и корисна како за локалну заједницу, тако и за целокупну заједницу народних песама.

4.3. Дигитално пружање услуга

На основу налога Мађарског националног савета и у складу са културном стратегијом, Завод бесплатно пружа услуге дигиталног садржаја путем платформе Дигиталног архива војвођанских Мађара (vamadia.rs). Припрема за постављање дигитализованих материјала (за све врсте садржаја: штампани, аудио, фотографије, уметничка дела), постављање дигиталних материјала и мета података на платформу Вамадиа је задатак запослених у Заводу.

Потребно је обезбедити континуирани рад ВАМАДИА архива, као и обезбедити континуитет активности, за што су потребна најмање два лица.

Проширење садржаја Дигиталног архива војвођанских Мађара (ВАМАДИА)

Галерија портрета Јужног Баната: Ауторски профили, као и библиографски подаци, лексикографски подаци могу се обликовати кроз вишефазни процес приликом стварања базе података о мађарским стручним и белетристичким писцима, локалним историчарима, сакупљачима, изворима података, фотографима, визуелним уметницима. Поновно успостављање контакта са мађарским ауторима и истраживачима са територије Војводине (белетристика, наука и друштвени живот), тражење њиховог доприноса дигитализацији њихових дела и бесплатном онлајн објављивању како би се проширила библиотека издања. Циљ је да дела у дигиталној библиотеци обухватају најшири могући спектар писане културе мађарске заједнице у Војводини, у оквиру различитих тематских области: историје, етнологије, локалне историје, белетристике, социологије и других, претежно друштвених наука. Развијање, проширивање и уређивање аутора у Галерији портрета Јужног Баната, тако да кључне тачке аутора и њихових научних каријера буду доступни на Вамадиа платформи, нудећи корисницима референцу ка ауторовим библиографијама.

Библиотека издања: Дигитална библиотека садржи дела мађарских аутора из Војводине. Библиотека је обogaћена базом података аутора, која обухвата како савременике, тако и значајне личности из историје књижевности. Колекција садржи белетристичке, локалноисторијске, етнографске, социографске, историјске, публицистичке, као и научне радове. Прикључени дигитални садржај је доступан и може се преузети уколико не постоје ауторска права која то онемогућавају. У периодичној збирци која се стално проширује, налазе се и књижевни часописи, који још чекају детаљнију каталогизацију. На пример, "Vajdasági Írás", који садржи садржинске индексе.

Овај садржај треба што пре обрадити, како би се текстови у периодици могли повезати са постојећим ауторовим профилима.

Збирка часописа: Збирка периодичних публикација мађарске штампе у Војводини. Садржи онлајн доступне бројеве уметничких, научних и друштвених часописа. Дигитализација и мета подаци савремених и историјски значајних часописа из војвођанске мађарске културолошке историје, према прелиминарном плану дигитализације, како би се олакшало сналажење корисницима. Додавање описних поља дигиталним садржајима (ПДФ фајлови), укључујући садржинске индексе, списак сарадника, додатке и друге релевантне информације.

Збирка фотографија: Онлајн фото архив са темама из етнологије, културе, уметности и друштвеног живота. У збирци се налазе фотографије од ентузијастичних сакупљача, као и дела професионалних уметника. Наставак каталогизације збирке Дорман Ласла, наставак постављања и каталогизације збирке Ковач Ендреа, као и постављање збирке Сабо Магде. У сарадњи са мрежом Куће традиције из Војводине, реализовано је постављање и каталогизација архивских фотографија прикупљених кроз истраживање народних ношњи у Богојеву и Војловици.

„Noborder – Граница коа не раздваја” ИПА пројекат у оквиру којег је забележена и дигитализована етнолошка збирка, укључујући фотографије предмета, чији је садржај постављен и описан на платформи.

Набавка додатног фото материјала:

- музејски фото архиви: Градски музеј Сента, Градски музеј Суботица, Градски музеј Бечеј, Музеј општине Бачка Топола
- дигитални фото архив Кањижа у власништву "Délvidék" Истраживачког центра
- фото архив новина "Magyar Szó"
- материјали приватних сакупљача, нпр. Норберт Шарвари (Ада), Иштван Чонти (Чока)
- локални фото хронолози, нпр. Карољ Пушкаш (Кањижа, личне и архивске фотографије), Пал Банко (Темерин, власништво Темеринског листа), Шандор Боруш оставштина (Бајша – власништво Музеја општине Бачка Топола)
- професионални фотографи, нпр. оставштина Ане Лазукич
- породичне оставштине, нпр. фото материјал породице Вермеш из Суботице – власништво Михаља Вермеша
- дуготрајни или некадашњи локални фото студији, нпр. Фото Ица Суботица – власништво Рицз Петера; Фото Иван, Сента
- фото материјали из штампаних збирки – нажалост, фото материјали који су били објављени раније или у оквиру мањих буџета, са лошијим квалитетом штампе, у мањим и неуредним публикацијама, понекад су скоро неупотребљиви, те је стога потребно да се ти материјали квалитетно дигитализују и унесу у базу података –

уколико су још увек доступни у оригиналу. У том циљу, потребно је контактирати ауторе и издаваче.

Звучни архив: Звучни архив се састоји од три главне јединице: етнографског архива, архива фолклористичких покрета који обухватају народну уметност, и архива за културно-уметничке и научне сврхе. Прикупљени и заведени звучни материјали могу се филтрирати према различитим критеријумима, у зависности од специфичности сваке збирке. У Етнографском и Фолклористичком архиву, материјали су подељени према врстама нематеријалне културне баштине, укључујући народне песме, баладе, бајке, као и објашњења и приказе наших обичаја.

Проширење архива фолклоризма: Тренутно се у Заводу архивира неколико догађања која мобилизују целу мађарску заједницу Војводине, укључујући "Durindó", "Gyöngyösbokréta" и "Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny". Планира се проширење овог рада на архивирање других фолклорних феномена, као што су "Kőketánc" и "Szólj, sír, szólj!" Покрајински буџет: 300 000 дин. (3.01), 50 000 дин. (3.08)

Приоритети за 2025. годину у Етнографском архиву на vamadia.rs: записи Ендре Ковача и Марије Геске из западнобачког региона, записи Бурањ Белс из Бачке и Баната, Геза Триполски, Олга Пенавин и њихови ученици, Инструментални записи, укључујући репертоар четири војвођанске етно групе у програму "Utolsó óra" (Вршац, Војловица, Руско Село-Нова Црња, Михајлово). Популаризација етнографског архива: популаризацију овог архива међу вођама група олакшаће едукативни видео материјали и личне консултације.

Ликовна збирка: Обрадиће се рад уметника који се баве сликарством, графиком, вајарством, примењеним уметностима и дизајном. Важан је садржински развој и проширење ликовне збирке. Циљ је објављивање електронских ликовних албума и њихово достављање одговарајућим форумима. У "Ликовном лексикону Мађара Јужног Баната", према сваком чланку, биће унети подаци о свим уметницима који се налазе у том издању.

Збирка филмова: Почеће израда библиографије редитеља, која ће садржавати збирку дела војвођанских аутора, филмова, краткометражних филмова и других филмова.

Развоји у дигиталном архиву:

- **Креирање документарне збирке:** У ову збирку биће укључени рукописни материјали, мали отисци, плакати и други документи који се до сада нису уклапали у постојеће збирке.

Уређивање Фејсбук странице ВАМАДИА: Објављивање садржаја из базе података у вези са годишњицама или актуелним темама, као сјајан начин да брзо и једноставно доставимо садржај широј публици, са минимално једним постом недељно.

Популаризација Дигиталног архива војвођанских Мађара: Предавања на стручним семинарима, конференцијама, форумима, уз помоћ едукативних и промотивних филмова.

Сарадња: Сарадња са "Magyar Szó" и "Hét Nap" у вези са њиховим фото архивима.

5. Издавачка делатност

Издавачка делатност Завода до сада се углавном реализовала на недостајућим/непотпуним подручјима, а убудуће ће се фокусирати првенствено на ова подручја: локална историја, истраживање губитака и сећања, историја књижевности, истраживање народне музике и етнографска истраживања, као и друге области друштвених наука.

Издаваштво

Ризница културних вредности војвођанских Мађара – фото албум који приказује елементе споменика културних добара Мађара изван домовине на територији Војводине. Након доношења закона о мађарским националним вредностима и хунгарикумима 2013. године, покренута је иницијатива за оснивање заједничке ризнице културних добара Мађара изван домовине у свим подручјима изван Мађарске. Од стране војвођанских Мађара, 64 вредности су ушле у ову колекцију, које су предложили позвани стручњаци. Од 2015. године, омогућено је да се, по узору на домовину, формирају општинске и регионалне ризнице у регионима изван Мађарске, чиме је остварена идеја пирамиде вредности која се гради одоздо према горе. Циљ публикације је да пружи атрактиван и репрезентативан избор културних вредности које су најдраже међу војвођанским Мађарима.

Свакодневни хероји – студентски радови о истакнутим личностима наших насеља. Завод за културу војвођанских Мађара, уз подршку Министарства људских ресурса, до сада је шест пута организовао програм под називом *Свакодневни хероји*, чији су циљеви подстицање локалне акције, истраживање блиске и далеке прошлости одређених заједница, идентификовање и представљање особа и њихових дела која могу бити узор савременицима, као и укључивање ученика, њихових наставника и локалних историчара у покрет прикупљања вредности, чиме се проширује и обогаћује база података Ризницу културних вредности војвођанских Мађара. Током година, у програму је учествовало много ученика из подручја Бачке и Баната. Вредност завршних радова повећава разноврсност представљених личности – међу изабраним херојима су наставници, новинари, свештеници, организатори културних догађања, уметници, научници, али и радови о оснивачима села и сеоским лекарима, као и о историјским и савременим личностима.

Сабо Естер: *Kamaszidő* (Пубертет)

Главни јунак овог романа за младе је Лена, која је јединица у богатој породици. Њен отац јој све дозвољава, док је мајка воли и пажљиво се брине о њој. Ленин најбољи пријатељ Милан живи у скромним условима са мајком, јер је његов отац напустио породицу због мајчине тешке нарави. Наставник ликовне културе сматра да је дечко талентован сликар. Међутим, Милана сматрају немим дечаком, јер откако је његов отац отишао, он не може, односно не жели да проговори...

Рогинер Оскар: *Közre/zárt sajtótörténetek* (1945–1992)

Ова књига бави се малим периодикама (периодичним публикацијама, часописима) које су излазиле у периоду од 1945. до 1992. године у Осијеку, Фекетићу, Малом Иђошу, Старој Моравици, Суботици, Темерину, Бачкој Тополи, Новом Саду, Загребу и Сенти. Мале периодике је назив за часописе на мађарском језику (који такође садрже књижевне текстове и публицистику), који су оријентисани на културу и уметност, али су се дистрибуирали локално и били су у оптицају највише пет година. Књига се фокусира на то како су ови часописи оснивани, који су били уреднички правци, као и под којим околностима су престали да излазе. Један од циљева јесте и усклађивање са савременим културним, уметничким и новинарским процесима, као и постављање сваког од тих малих периодика у контекст југословенских мађарских уметничких светова и мрежа сарадње. Посебно је важно мапирати појединце и колективне актере који су оснивали ове периодике, који су учествовали у њиховом стварању, као и оне који су их онемогућили. Потпуна дигитализација малих периодика вршиће се у дигитализаторској радионици издавача, Заводу за културу војвођанских Мађара – према плану, у наредне четири године.

Сабо Јожеф: *Из прича једног деде Бачванина*, аутобиографија

Први и други део рукописног дела Сабо Јожефа под називом *Из прича једног деде Бачванина* комбинују два жанра приповедања: транскрипцију говореног и писаног текста. Први део је запис интервјуа снимљених и повезиваних током лета 2007. године. Наратор, Сабо Јожеф, као "приповедач" "деда Бачванин", пред носталгичном публиком, "унуцима", приказује живот једног сељака из Фекетића у двадесетом веку. Други део рукописа представља аутобиографски текст који је написан у оквиру конкурса за ссооске аутобиографије, који је 1991. године расписала Фондација Лакителек. Аутор, према властитом признању, написао је овај текст да би показао да "још увек живимо" и као захвалност онима који "у дивљем комунизму нису заборавили на нас у Мађарској."

Кроз "приповеди" наратора, читаоци могу путовати кроз живот Бачке и субјективно доживљене историјске тренутке: детињство након Првог светског рата, младалаштво у "мађарским временима", живот одраслих након Другог светског рата, па све до сећања у старости 90-их година. Сабо Јожеф не прича "историју", већ његов поглед на прошлост представља збирку "виђених искустава". У својим интервјуима и аутобиографији, мотивацију за приповедање често наглашава: "Човек заиста умре тек када престане да постоји оно што је створио својим радом." Нека "приче" остану за будуће генерације, како би, у свету који се непрестано мења, они који имају уши за слушање, очи за гледање, узели у обзир његова искуства и живели у складу с поукама које доносе.

Први и други део заједно допуњују један другог и пружају унуцима, односно оцењивачима конкурса, потпуну слику о узорима који су утицали на његов живот. Њихова заједничка особина је то што су у "бурној" Бачкој, без обзира на то да ли су били фаворити или непријатељи тадашњег политичког система, успели да остану људи. Личност Шандора Агоштона, реформатског бискупа, прати његов животни пут. Бискуп, због којег је воз стајао у Фекетићу, "у својој великој људскости" бринуо је о сваком Фекетићанину, помагао сиромашнима, учио младе, давао књиге заинтересованој деци сељака, а актуелне непријатеље тадашњег система лечио је без страха, из људскости.

Приче су карактеристичне по томе што су смештене у шири контекст. Рефлексија на садашњост и прошлост, постављање прича између прошлих и будућих сличних догађаја, уз наглашавање субјективне стварности.

Животна прича Сабо Јожефа је траг Бачке двадесетог века. Свака реченица која се односи на прошлост је посвећена сећању на догађаје, ликове и узор из родног села, али једнако говори и о садашњости, будућности, о Мађарима који живе у мањини у Војводини, о свима који, широм отвореним очима, оријентисани на свет, остају верни породици, прихватајућем, домовинском пределу.

Покрајински буџет: 100. 000 дин. (3.03); 50 000 дин. (3.06)

Промоције књига. У организацији и издању Завода за културу војвођанских Мађара, као и у сарадњи са другим издавачима, планира се представљање књига које ће бити објављене 2024. године, током 2025. године у више места Војводине, у сарадњи са локалним организаторима. Тако ће се убрзати промоција књига и њихово ширење међу читаоцима.

Покрајински буџет: 50. 000 дин. (3.03); 30 000 дин. (3.05)

6. Отворена култура (нови процеси у култури инспирисани Покретом за компјутерски софтвер слободног и отвореног кода)

Уметност и заштита споменика

У 2022. години, комисија је доделила Велику награду за ликовну уметност Петер Нађапати Кукац, у оквиру нашег програма "Уметност и заштита споменика". У 2025. години планирамо организовати 13. издање овог програма у сарадњи са др хабил. Ендре Рафаиом, историчарем уметности. Летња ликовна колонија је одличан пример примене знања, као и оживљавања заштите споменика и очувања нашег културног наслеђа на овој, нашој родној земљи, кроз уметнички акциони програм.

Како би се помогло уметницима у њиховом раду, културни антрополог ће се укључити у истраживање историје зграда, њихове употребе, промене функција и ставова везаних за њих. Биће направљени интервјуи, усмене и визуелне презентације. Програм је интерактиван, покреће много људи, релевантне организације и институције, као и медије и завршава се несвакидашњим отварањем изложбе.

Организовање стручних саветовања и конференција

Културни форум Карпатског басена

У сарадњи са партнерима, планирамо организацију **Културног форума Карпатског басена** у јануару 2025. године, као пратећи догађај централне манифестације. Тема форума биће јачање добрих пракси у области јавне културе и представљања активности и планова за имплементацију нових метода на нивоу Карпатског басена. На форуму ће учествовати и нашег партнер, Културни савез војвођанских Мађара, док ће позвани гости бити представници културних институција и кровних организација из Карпатске

области, као и из дијаспоре из Македоније, Босне и Херцеговине и Републике Српске, са којима ћемо дискутовати о задацима и културном ангажману за 2024. годину.

Округли сто о јавној култури Карпатског басена (Панонске низије)

Чланови Округлог стола за јавну културу Карпатског басена (у наставку ККК) – Завод за културу војвођанских Мађара, Завод за културу мађарске националности, Закарпатски институт за мађарску културу, Мађарско културно друштво Трансилваније, Мађарски културни институт у Словачкој, као и Културни центар Мађара у Републици Хрватској – организоваће већ традиционални, годишњи форум у јануару. На овом форуму биће дискутовано о заједничким програмима и пројектима који се редовно организују, као и о консултацијама са кључним стратешким партнером, Националним институтом за културу, заједно са учесницима Културног форума Карпатског басена.

Конференција о ризници Карпатског басена и радионица уз културни програм

Циљ овог догађаја је да пружи могућност сусрета и излагања актерима у области Карпатског, односно Војвођанског покрета очувања вредности, где ће учесници моћи да поделе своја постигнућа и добре праксе у области очувања вредности. За догађај који ће се одржати у мају 2025. године позваћемо представнике ризница из свих делова Карпатске области, као и из Локалних ризница са територије Војводине. Конференција ће започети пленарним предавањима, чије теме ће обухватити рад вредностних регистара у иностранству, као и активности вредностних регистара у матичним земљама и Карпатској области. Позваћемо реномиране стручњаке из матичних земаља и са Карпатског подручја (10-11 предавача). У послеподневном делу биће организовани интерактивни пансли и радионице, које ће првенствено бити усмерене на координаторе локалних ризница. Наш циљ је да развијемо плодноносан дијалог, у којем ће сви учесници поделити своја искуства и размишљања у вези са очувањем вредности. Сматрамо важним да се поделе конкретни добри примери, успешни пројекти и апликације, из којих учесници могу да се инспиришу, развијају сопствене идеје и иницијативе и црпе снагу за будући рад. Планирани пратећи програм догађаја је изложба вредности, у којој ће се представити како гости из Карпатске области, тако и Локалне ризнице из Војводине. За дан пре конференције планирамо отварање изложбе фотографија у оквиру такмичења под називом "Евоциране вредности", намењене ученицима, на коју ће бити позвани и предавачи конференције. И за отварање изложбе, као и за саму конференцију, повезаћемо уметнички перформанс који репрезентује националне вредности и хунгарикум (концерт или представа), који ће бити занимљив како учесницима оба догађаја, тако и локалној публици.

Конференција библиотекара Карпатског басена

Наш Завод ће 2025. године обележити 20-годишњицу постојања. Тим поводом планирамо организацију Међународне конференције библиотекара и радионице у априлу 2025. године, на коју ћемо позвати реномиране предаваче из Србије, Мађарске, Румуније и Словеније. Циљ конференције је да пружи стручну помоћ и подршку библиотекарима у суочавању са изазовима 21. века у њиховом раду, као и како би се промовисале библиотеке и читање. На конференцији очекујемо 10 предавача и најмање 60 до 80 учесника из Војводине и Карпатске области.

Улога етно кућа и збирки у очувању идентитета

Стручна конференција у оквиру ИПА пројекта "Norborder – Граница која не раздваја". Тема конференције: очување идентитета различитим праксама патримонизације и ревивалним покретима (оснивање локалних ризница, збирки локалне историје и етнологије, креирање етно кућа, заштита грађевинског наслеђа, одрживост и пренос материјалне и нематеријалне културне баштине на будуће генерације). На конференцију позивамо предаваче који ће кроз приказивање добрих пракси и корисних увида помоћи свима онима који сматрају очување свог културног наслеђа животном мисијом – одржаваоцима локалних ризница, оснивачима и неговатељима локалних збирки и етно кућа, као и свим особама које се баве очувањем традиције.

Покрајински буџет: 30 000 дин. (3.02); 50 000 дин. (3.03); 30 000 дин. (3.10)

7. Мрежно повезивање

Програми реализовани у сарадњи са Мрежом Куће традиције – Војводина и Завод за културу војвођанских Мађара

Dúr-Moll сусрети

Стручни сусрети младих војвођанских музичара, који се организују 2-3 пута годишње на различитим местима, уз подршку Куће традиције или спољног финансирања. Циљ догађаја је подстицање младих на упознавање локалних традиција, омогућавање учења, стварање пријатељстава и прилика за наступе. Места сусрета се бирају на основу захтева и пријава, а бирају се "етнографски интересантнија" насеља у Банату и Бачкој. Програм сусрета укључује заједничко учење народних песама из збирки датих насеља и обилазак локалних вредности. Локално становништво, а нарочито млади музичари, подстичу се да прикупљају народне песме из свог краја заједно са гостујућим дечијим оркестрима. У сарадњи са старијим музичарима или вођама позваних група, деца заједно уче песме које потом изводе на завршној приредби. Неки од песама научених на овим сусретима касније се изводе на разним манифестацијама широм Војводине.

Обука за вође хорова и ансамбала народних музичара:

Методолошка обука за вође хорова

Обука која је започела 2021. године првенствено је намењена вођама хорова из средњег и јужног Баната, као и западне Бачке, који раде у мањинским заједницама. Обуке се организују у неколико насеља, по 3 до 4 пута годишње.

Методолошка обука за вође гудачких оркестара

Теоријске обуке за вође гудачких оркестара организоване су уз учешће представника постојећих оркестара. Када су присутни вође група, већа пажња се посвећује теоријском знању у вези са задацима оркестара и хорова, као и музичком репертоару. Стручне обуке се реализују уз професионалну подршку Куће традиције.

Методолошка обука за вође ансамбала цитера

Ове обуке обезбеђују обуку за нове инструкторе цитера и помажу у стручном усавршавању постојећих инструктора.

Радионице за украшавање јаја

Радионице за украшавање јаја организоване су у три насеља у Војводини (Мужља, Бачко Петрово Село и Бездан), са по две сесије пред ускршњи период. Такође, одржана је заједничка изложба инструктора и њихових ученика током марта и априла.

Организација курса везења (60 часова)

Теоријска и практична обука. Полазници се упознају са традиционалним и савременим материјалима и нитима за везење, алатима који се користе за везење, изворима узорака, као и са начинима да ове узорке примене у савременој декорацији ентеријера и одеће, на начин који је укусан и аутентичан.

Менторство за израду ношњи

Сваке године се организује 7 састанака са следећим темама: припрема за Текстилни фестивал у Бекешчаби, за Националну изложбу народних уметности, учешће на конкурсима; сценска ношња (предавање, дискусија, приказивање); упознавање са украсима за главу, тракама, венчићима, плетеницама за стилисте, вође ансамбала, родитеље, складиштаре одеће, кројаче ношњи, плесаче; планирање колекције одеће која се надовезује, свесно складиштење одеће, чишћење, стврдњавање одеће, пеглање доњих сукњи; "Бајковито познавање материјала" интерактивна радионица за децу, васпитаче и учитељице коју организују Деропика Ценаши, приповедачица и Ержебет Тајти, мајстор народних вештина; радионице за израду пробне сукње, набране сукње, мале и велике доње сукње, кошуља— 4 до 6-часовне радионице за заинтересоване, аматерке и мајке. Шивење сложенијих комада одеће за сталне чланове групе (мушке панталоне, мушке панталоне са жицом, женске капе, кратке мушке постављене јакне итд.).

Менторство за плетење корпи

Радни састанци за плетење корпи организовани су за учеснике у етно кући у Темерину. Развијање вештина постојећих менторисаних, два 16-часовна састанка са Ковач Золтаном, мајстором народних вештина за плетење корпи. Циљ је обучити 2-3 појединца са солидним стручним знањем у плетењу корпи, као и проширити тржиште квалитетних плетених предмета, укључујући и предмете који су прошли оцењивање. Након другог састанка биће организована путујућа изложба.

Менторство за фарбање намештаја

У 2025. години главни циљ биће документовање још увек постојећих фарбаних комада намештаја, а затим ће се прикупљени подаци обрадити, како би се на јесењем менторству израдили модерни предмети на основу прикупљеног материјала.

Менторство за лончаре

Шестодневна стручна обука за лончаре који су завршили обуку у претходним годинама, организована у Сенти под вођством Орчик Чабе, мајстора народних вештина за лончарење.

Квалификација за мајстора народних вештина

По седми пут, стручњаци које је ангажовала Кућа традиција оцењиваће радове војвођанских стваралаца, а наредног дана биће организован стручни дан за њих.

Пратећи програми "Durindó" и "Gyöngyösbokréta" фестивала и догађаји за промоцију фестивала: концерти, предавања, радионице.

Кампови занатлија

Локација: Тотово село. Два четвородневна кампа, која упознају учеснике са осам заната.

Алмариум камп

Учесници из Војводине (стручњаци који раде у области образовања и културног развоја) учествују у кампу Радионице за методологију народних уметности Куће традиције.

"Ricsaj" – сусрет са народним уметностима

Серија радионица заснованих на традицији током јесењих викенда. Комплексне радионица на више локација са музичким групама, занатлијама, радионицама, часовима плеса, са предавачима и приповедачима.

Радионице народне уметности за предшколску децу, школарце и породице

Тематски и плански засноване презентације са посетама војвођанских музичара, учитеља плеса, организатора играоница у вртићима, школама и удругама.

Стручна сарадња са Педагошким факултетом на мађарском језику у Суботици

Организовање предавања и радионица са народним уметницима за универзитетске практичне часове.

Радионице за прозно беседништво бајки

Организовање стручних састанака за лидере и чланове радионица на којима се превасходно обрађују народне бајке као део прозног стваралаштва Војводине.

Годишња изложба народних заната

У колони Завода за културу војвођанских Мађара- изложба радова насталих током менторских сесија и едукација.

Закључак и процена

Дугорочни циљ Завода је интеграција праваца културних и јавних збирки, тачније добро функционирајућих, иновативних решења, како би их заједница обликовала у складу са карактеристикама научног, уметничког и јавног сектора у Војводини. Његове смернице и принципи – према којима увек мора да буде у кораку са технолошким развојем и одговара на промене – постављени су још у првим годинама и током свог рада су их пратили руководиоци Завода.

Рад Завода и његове пројекте могуће је ојачати и унапредити уз помоћ **домаћих и страних донација и конкурсних средстава**. Циљ је припрема пројеката и партнерстава.

Праћење и представљање европских трендова и њихово доступно довођење у наш регион.

За запослене у Заводу планирани су трошкови горива у износу од 500.000 динара (3.02) из Покрајинског буџета за целу годину, за потребе учешћа на сеоским догађањима, позивима и стручним саветовањима.

Сента, 30. децембар 2024. године

Нандор Ујхелџи
Председник Управног одбора